

ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ ПО СКОРОЧЕННЮ ВТРАТ ПРОДОВОЛЬСТВА ТА ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ

Котикова О.І., д.е.н., професор

Миколаївський національний аграрний університет

За наявними оцінками, приблизно одна третина всіх харчових продуктів, вироблених у світі, призначених для споживання людиною, втрачається або витрачається [1]. Цей рівень неефективності в глобальній харчовій системі має значні економічні, соціальні та екологічні наслідки. Більше мільярда тонн їжі щороку втрачається, тоді як кожна дев'ята людина недоїдає. Крім того, втрата їжі та харчові відходи призводять до надлишкових 8% річних викидів парникових газів; якщо б це була країна, то втрата їжі та харчові відходи були б третім за величиною емітером у світі після Китаю та Сполучених Штатів [2].

Зменшення втрат продовольства і харчових відходів може призвести до значних економічних, соціальних та екологічних вигод [3]: для економіки, для забезпечення продовольчої безпеки та для навколишнього середовища. Разом з тим ініціатива по зменшенню втрат продовольства та харчових відходів не набула широкого застосування, особливо в тих країнах, де такий

підхід наразі є чи не найефективнішим у боротьбі з голодом та недоїданням. Дослідження свідчать, що однією із причин недостатньої поширеності такої ініціативи є відсутність усвідомлення або ж відверта недовіра до можливих позитивних результатів запровадження програми по скороченню втрат продовольства та харчових відходів. Разом з тим результати реалізації ініціативи по скороченню втрат продовольства та харчових відходів у Великобританії вражають. У 2007 році країна розпочала загальнонаціональну ініціативу щодо скорочення побутових відходів. До 2012 року вона досягла 21-відсоткового скорочення витрат продовольства у порівнянні з рівнями 2007 року. Відношення чистих фінансових вигод до витрат, пов'язаних з ініціативою Великобританії, становило понад 250:1. Інакше кажучи, кожен 1 фунт стерлінгів, який було інвестовано у зусилля, спрямовані на актуалізацію скорочення витрат домашніх господарств, призвів до економії в 250 фунтів (табл. 1).

Таблиця 1 Результати реалізації програми по скороченню втрат продовольства та харчових відходів у Великобританії (за 2012-2017 роки)

<i>Передумови</i>	
Сфера впливу	Побутові продовольчі відходи (крім пов'язаних з неї неїстівними частинами) у Великобританії
Період	2007-2012 (п'ятирічний період)
Інвестори	Уряди Великобританії, органи місцевого самоврядування та підписанти Courtauld Commitment (виробники продуктів харчування та напоїв, роздрібна торгівля продуктами харчування)
Дійові особи	WRAP, органи місцевого самоврядування, підписанти зобов'язань Courtauld Commitment, громадські групи та домашні господарства
Зниження витрат на харчову продукцію	Побутові харчові відходи (за винятком пов'язаних з ними неїстівних частин) у 2012 році скоротилися на 1,1 млн. тонн (21 %) порівняно з рівнем 2007 року
<i>Фінансовий вплив</i>	
Обсяг економії в результаті зменшення харчових відходів	6,5 млрд. фунтів стерлінгів для домогосподарств за 5 років, пов'язані з ініціативою Великобританії щодо зменшення харчових відходів. Заощадження місцевих органів влади Великобританії на суму 86 млн. фунтів стерлінгів протягом 5 років, пов'язані зі скороченням харчових відходів у Великобританії
Зниження витрат	26 мільйонів фунтів стерлінгів протягом 5 років

Коефіцієнт вигоди/витрати	Більше 250:1
<i>Вплив на навколишнє середовище</i>	
Викиди парникових газів	Скорочення викидів парникових газів (CO ₂ e) обсягом 3,4 млн. тонн на рік. Це еквівалентно викидам 1,4 мільйона пасажирських автомобілів за рік
Використання води	Збережено 1 млрд. м ³ води. Це еквівалентно 400 тисяч басейнів олімпійського розміру на рік.
Використання землі	Зменшення використання 430 тис. га землі на рік для виробництва продуктів харчування. Це еквівалентно області, що вдвічі перевищує розмір Люксембургу

Джерело: WRAP analysis

Історичні докази з країни, міста та комплексу компаній вказують на те, що рентабельність інвестицій для прийняття заходів щодо зменшення втрат харчових продуктів та відходів може в середньому бути дуже високою. Крім того, існує ряд нефінансових причин дій. Тому існує сильний загальний бізнес.

З огляду на цей бізнес, уряди та компанії, які ще не зробили цього, повинні почати реалізувати ціль скорочення на 50 відсотків до 2030 року, вимірювати ефективність та вжити заходів. Якщо вони це роблять, вони зробить великий крок до майбутнього, що покращує їхні власні фінансові показники, забезпечує продовольчу безпеку, зміцнює соціальні умови, захищає планету та сприяє процвітанню для всіх.

Список використаних джерел

1. Бабич М.М. Виклики та масштаби проблеми втрат продовольства та харчових відходів у світовому вимірі. *World Science*. 2018. №5(33). С. 4—9.
2. Бабич М.М. Екологічні наслідки втрат продовольства та харчових відходів (викиди парникових газів). *Web of Scholar*. 2018. №6(24). С. 8—15.
3. Бабич М. Соціально-економічна та екологічна стійкість коротких ланцюгів постачання: можливості для розвитку сільських територій. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2018. Vol. 4. No. 1. Pp. 42-59.